

Ulaskom u Europsku uniju Hrvatska je osim primalja sa srednjom stručnom spremom dobila novu kategoriju, ujedno i jedinu koju EU prepoznaje: primalje prvostupnice. To su osobe koje su završile preddiplomski studij primaljstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci ili na Sveučilišnom odjel zdravstvenih studija u Splitu te time stekle titulu – primalje prvostupnice (bacc.obs). Hrvatska komora primalja (dalje u tekstu: HKP) pripremila je anketu u cilju dobivanja odgovora vezanih za rad i kompetencije primalja prvostupnica, usporedno s radom primalja sa srednjom stručnom spremom.

Od 2500 registriranih primalja u RH, svega ih je 130 završilo studij primaljstva i postalo prvostupnicama, te dobilo mogućnost samostalnog rada u sklopu primaljske skrbi. Drugim riječima, od ukupnog broja primalja u Hrvatskoj, njih 5% je stekle više primaljsko obrazovanje.

HKP je provela anonimnu *online* anketu na koju se odazvalo više od polovice prvostupnica primaljstva u Hrvatskoj. Anketirane osobe zaposlene su u općim ili županijskim bolnicama, kliničkim bolničkim centrima ili privatnim ginekološkim poliklinikama. Odgovore smo dobili iz svih županija u RH te je zbog gore navedenih razloga anketni uzorak reprezentativan.

Svrha ankete je dobivanje informacije o tome koliko su se posao, kompetencije i djelatnost primalja prvostupnica promijenili nakon završetka preddiplomskog studija.

Analiza ankete:

Većina anketiranih primalja je mogla obavljati poslove navedene u Zakonu o primaljstvu namijenjene srednjoj stručnoj spremi dok su imale navedenu razinu obrazovanja.

Važno je napomenuti kako anketirane osobe u komentarima napominju da se zbog manjka kadra događa to da "svi rade sve". U tom kontekstu želimo posebno skrenuti pažnju na pružanje intravenozne terapije klijenticama i pacijenticama, što nije u kompetencijama osoba koje su završile srednju stručnu spremu. Ovakva praksa je van zakonskih okvira te ovim putem upozoravamo na nju.

Nakon stečene diplome prvostupnice primaljstva čak 61% posto anketiranih ne može utvrđivati trudnoću, voditi fiziološku trudnoću i porod na svim razinama zdravstvene zaštite, samo 9% može u hitnim slučajevima voditi porod na zadak, izvedbu manualne eksploracije i evakuacije materišta. Također, 74% anketiranih ne može obavljati šivanje epiziotomije i 66% nema dozvolu šivanja rupture međice 1. i 2. stupnja. Sve navedene kompetencije su primaljama zajamčene u Zakonu o primaljstvu, no kao što anketa pokazuje, u praksi to često nemaju mogućnost obavljati.

Komentari i napomene više anketiranih ukazuju na iste nedostatke:

- neadekvatnu dokumentaciju koju ispunjavaju. Naime, još uvijek ne postoji primaljska dokumentacija iako je ista izrađena od strane Hrvatske komore primalja prije više od dvije godine. Primalje ispunjavaju sestrinsku dokumentaciju koja je namijenjena bolesnicima dok su primaljske klijentice uglavnom zdrave osobe,

- administrativnih poslova s kojim je većina glavnih primalja "zatrpana" te se ne stiže kvalitetno baviti strukom,
- nemogućnost primaljske patronažne skrbi koju većina zemalja u EU ima, a koju bi trebale obavljati prvostupnice primaljstva.

Na pitanje „Jeste li nakon završetka studija promijenili vaše radno mjesto (sukladno obrazovanju)?“ 68% anketiranih odgovorilo je negativno a njih 27% nije dobilo viši adekvatni koeficijent odnosno povećanje plaće sukladno stručnoj spremi.

Ipak, najporaznijim pokazateljima smatramo ono što pokazuju sljedeći rezultati:

- čak 66% anketiranih je odgovorilo je kako smatraju da ne obavljaju posao sukladan kompetencijama prvostupnice primaljstva prema Zakonu o primaljstvu te njih čak **71% odgovara da se njihov posao nije promijenio u odnosu na onaj što su obavljale kada su radile sa srednjom stručnom spremom.**

Rezultati ove ankete su relevantni prvenstveno iz razloga što prikazuju neusklađenost „situacije na terenu“ tj. onoga što prvostupnice primaljstva uistinu rade na svojim radnim mjestima sa Zakonom o primaljstvu. Nadamo se da će ova analiza poslužiti kao pokazatelj statusa visokoobrazovanih primalja u Hrvatskoj te koristiti kao početna točka za razmatranje konačnog usklađivanja zakonodavstva i preuzimanja kompetencija koje su prvostupnicama primaljstva zajamčene Zakonom o primaljstvu.